

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Laine, Antti; Vehmas, Hanna

Title: Kuntosalitreeni : maailmanmitan trendi

Year: 2021

Version: Published version

Copyright: © Liikuntatieteellinen seura, 2021

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Laine, A., & Vehmas, H. (2021). Kuntosalitreeni : maailmanmitan trendi. *Liikunta ja tiede*, 58(2), 40-44.



Kuva: Antero Aaltonen

Kuntosalitreeni – maailmanmitan trendi

Kuntosaliharjoittelusta on 50 vuodessa kehittynyt yksi nopeimmin kasvavista fyysisen aktiivisuuden muodoista. Siitä on tullut maailmanlaajuisesti liki 200 miljoonan ihmisen harrastus. Kysynnän kasvaessa erilaisten kuntolupalvelujen tarjonta on etenkin 2000-luvulla lisääntynyt räjähdysmäisesti. Samalla osa kuntosaleista on muuttunut liikunnan ohella terveys- ja hyvinvointipalvelujen tuottajiksi.

ERITYYPPISIÄ KUNTOSALEJA JA -KESKUKSIA on satoja tuhansia eri puolilla maailmaa, ja varsinkin kehittyneissä maissa kuntosaliharjoittelu on osa nykypäivän elämäntapaa (ks. esim. Scheerder, Breedveld & Borgers 2015). Myös eurooppalaisessa tarkastelussa (ks. Laine & Vehmas 2017) kuntokeskukset ovat yksi yksityisen liikuntasektorin näkyvimmistä toimialoista. Kuntokeskusala on onnistunut sopeuttamaan liiketoimintojansa taloudellisissa suhdanteissa monia muita liikunta-alan yrityksiä paremmin ja toimialan yhteenlaskettu liikevaihto kasvoikin maailmanlaajuisesti vuodesta 2008 alkaen aina koronapandemian alkuun saakka.

Kuntokeskusala on muuttunut vuosikymmenten saatossa perinteisistä ”vanhan koulukunnan” painonnosto-saleista monipuoliseksi liiketoiminta-alueeksi, jolla kirjava joukko yrittäjiä tarjoaa erilaisia, trendien mukaan muuttuvia, liikunta-, terveys- ja hyvinvointipalveluja sekä jäsenyyspaketteja maksukykynsä puolesta hyvin heterogeeniselle joukolle asiakkaita. Kuntoiluharrastus kiinnostaa ja tavoittaa kuluttajia eri sosioekonomista ryhmistä eikä siihen näytä liittyvän sellaista sosiaalista, kulttuurista tai taloudellista erottautumista, joka luonnehtii monia muita vapaa-ajan harrastamisen muotoja (vrt. Bourdieu 1985). Sen sijaan kuntokeskuksista on tullut eräänlai-

sia jälkimodernin pyhättöjä, joissa erilaisista taustoisista lähtöisin olevat ihmiset voivat treenata omaa kehoaan ja vaalia nykyajalle ominaista terveys-, hyvinvointi- ja ulkonäköbuumia.

Ei vain rikkaiden maiden ilmiö

Vaikka kuntoilubuumilla on ollut parhaat edellytykset kasvaa nimenomaan korkean elintason maissa, on ilmiö levittäytynyt myös kehittyviin maihin. Tämä puolestaan kielii ilmiön globalisoitumisesta, perinteisten kansallisten liikuntakulttuuristen raja-aitojen madaltumisesta ja eri maiden välisten harrastamiserojen vähenemisestä. Kansainvälisten selvitysten mukaan tämän päivän kuntokeskustoiminnalle on leimallista teknologian hyödyntäminen, ohjatut ryhmäliikuntamuodot ja erilaiset ikääntyville suunnatut liikuntapalvelut (Thompson 2018). Toimiala on menestyksekkäästi kääntänyt demografiset, taloudelliset ja sosiaaliset haasteet mahdollisuuksiksi.

International Health, Racquet & Sportsclub Associationin (IHRSA) mukaan kunto- ja hyvinvointikeskuksilla oli vuonna 2017 maailmalaajuisesti 174 miljoonaa kävijää. Vuosina 2007–2017 kävijämäärät lisääntyivät 67 miljoonalla vuotuisen kasvun ollessa noin viiden prosentin luokkaa. Vuonna 2017 globaalien kuntokeskustoimialan liikevaihto oli 76,2 miljardia euroa. Maailmalaajuisesti kuntokeskuksia oli yli 200 000 ja alalla oli yli kaksi miljoonaa työpaikkaa. (IHRSA 2008; 2018.)

Yksittäisistä maista vuonna 2017 kolmessa – Ruotsissa, Norjassa ja Yhdysvalloissa – kuntokeskusjäsenien osuus oli yli 20 prosenttia koko väestöstä. Suomessa vastaava osuus oli tuolloin 16,8 prosenttia. Absoluuttisten lukujen perusteella kuntokeskusala on selvästi suurin Yhdysvalloissa. Seuraavana tulevat Saksa, Iso-Britannia ja Brasilia, joiden yhteenlasketut luvut ovat kuitenkin alle puolet Yhdysvaltojen jäsen- ja kuntokeskusmääristä. Viimeisen reilun vuosikymmenen aikana anglosaksiset maat ja pohjoismaat ovat siis olleet maiden välisen vertailun kärjessä. Toisaalta esimerkiksi Lähi-idän maista Kuwait, Bahrain, Yhdistyneet Arabiemiraatit ja Qatar mahtuvat kolmenkymmenen johtavan kuntokeskusmaan joukkoon, mutta vastaavasti afrikkalaisia valtioita ei ole listalla lainkaan. (IHRSA 2008; 2018.)

Suomessa voimakas noste ennen koronapandemiaa

Muiden Euroopan maiden tavoin myös Suomessa kuntokeskuksista on tullut näkyvimpiä yksityisen liikunta-sektorin toimijoita. Kansainvälisen trendin mukaisesti kuntosalit olivat maassamme aina 1980-luvulle saakka tyyppillisesti painonnostosaleja, mutta erityisesti vuosittain vaihteesta lähtien monipuolisista liikunta- ja hyvinvointipalveluja tarjoavien kuntokeskusten määrä on kasvanut räjähdysmäisesti.

Esimerkiksi Tilastokeskuksen toimialaluokituksessa kuntokeskuksiksi (TOL 93130) luokiteltujen yritysten määrä kaksinkertaistui vuosina 2010–2019. Yritysten työllistämän henkilöstön määrä lisääntyi samanaikaisesti noin 30 prosenttia ja yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 2,14 kertaiseksi. (Tilastokeskus 2013; 2020a.) Toimialaluokituksessa on jonkin verran yritysten luokitteluun liittyviä epätark-

kuuksia, mutta toimialakohtaisista muutoksista luvut kertovat joka tapauksessa hyvin. Lisäksi on syytä huomioda, että Suomen väkiluku lisääntyi ajanjaksolla ”vain” noin 2,8 prosentilla, vajaasta 5,4 miljoonasta runsaaseen 5,5 miljoonaan (Tilastokeskus 2020b). Taulukko 1 esittää toimialaluokituksen perusteella kuntokeskusten määrän, henkilöstön ja liikevaihdon Suomessa vuosina 2010–2019.

Taulukko 1. Kuntokeskusten (TOL 93130) määrä, henkilöstö ja liikevaihto Suomessa 2010–2019.

Vuosi	Yrityksiä (n)	Henkilöstö (n)	Liikevaihto (milj. euroa)
2010	285	1 368	122,2
2011	314	1 507	134,6
2012	337	1 487	148,4
2013	353	1 677	162,2
2014	388	1 631	184,0
2015	426	1 807	197,7
2016	453	2 005	217,5
2017	513	2 001	234,0
2018	533	1 811	244,9
2019	569	1 780	261,3

Lähteet: Tilastokeskus 2013; 2020a.

European Health & Fitness Market Report (EHFMR) -julkaisujen mukaan Suomi oli kuntokeskusalaalla asukaslukuun suhteutettuna 2010-luvun puolivälin tienoilla yksi nopeimmin kasvaneita markkina-alueita Euroopassa. Kuntokeskusten jäsenmäärä oli maassamme vuonna 2014 noin 630 000, vuonna 2015 noin 680 000, vuonna 2016 noin 735 000 ja vuonna 2017 noin 923 000. Vuosina 2014–2017 kuntokeskusten jäsenmäärä kasvoi siten lähes 50 prosenttia. Vuoteen 2018 tultaessa kasvu tasaantui jäsenmäärän ollessa noin 938 000. Kyseisenä vuonna Suomen koko väestöstä kuntokeskusjäseniä oli 17 prosenttia eli nousua oli edelliseen vuoteen muutama kymmenys. Osuus oli viidenneksi suurin Euroopassa. (EHFMR 2016; 2017; 2018; 2019.)

EHFMR:n (2019) mukaan vuonna 2018 Suomessa oli 1 803 kuntokeskusta. Näiden keskijäsenmäärä oli 520 ja keskimääräinen kuukausimaksu 43 euroa (sis. alv.). Verrattuna vuoteen 2014 (51,5 €) keskimääräinen kuukausimaksu oli pudonnut 8,5 euroa. Vuoden 2018 keskikuukausimaksu oli 2,1 prosenttia suomalaisten käytettävissä olevista tuloista. (EHFMR 2019.)

Kuntokeskusalan kasvun selittäjät

Kuntokeskusalan kasvua selittävät useat toisiinsa liittyvät tekijät. Jälkimodernin yhteiskunnan terveysbuumi (*healthyfication*) on näkyvä ilmiö myös Suomessa. Omasa terveydestä huolehtiminen, ulkonäön korostunut merkitys ja ikääntymisen merkkejä vastaan ”taistelemisen” ovat eurooppalaisten selvitysten mukaan olleet suomalaisten liikunnan harrastamisen päämotiiveja (Euroopan komissio 2014; 2018). Terveellisestä ja fyysisesti aktiivisesta elämäntyylistä on tullut muoti-ilmiö, jota trenditietoiset ja terveyslukutaitoiset kansalaiset seuraavat.

Kuntokeskusten kehittyminen ja toiminta 2000-luvun Euroopassa


Palgrave Internationalin kustantama tuore teos *Fit for the Future? The Rise and Size of the Fitness Industry in Europe* (2020) syventyy kuntokeskusten kehittämiseen 15 Euroopan maassa. Se kuvaa myös niin sanotun fitness-ilmion laajentumista valtavaksi bisnekseksi ja ihmisten liikuttajaksi eri puolilla maailmaa. Kirjassa tarkastellaan tilastotietojen ja tapausesimerkkien valossa

eurooppalaisten maiden kuntokeskustoimintaa sekä lähestytään ilmiötä myös kansainvälisten tilastojen avulla. Pohjoismaista mukana ovat Suomen lisäksi Norja ja Tanska. Keski-Eurooppaa kuvataan Belgian Flanderin, Hollannin, Ranskan, Saksan ja Sveitsin esimerkein. Välimeren maista mukana ovat Espanja, Italia, Kreikka ja Kypros, Britteinsaarilta Irlanti ja Englanti/Iso-Britannia sekä entisistä itäblokin valtioista Bulgaria.

Kirjan maakohtaisista selvityksistä käy ilmi, että kuntokeskustoimiala on varsin näkyvä toimija kaikkialla Euroopassa. Kuntokeskusten ja harrastajien määrät ovat luonnollisesti suurimpia Euroopan väkirikkaimmissa maissa kuten Iso-Britanniassa, Ranskassa, Saksassa ja Alankomaissa. Kuntosalilla käynti on erittäin suosittu liikuntamuoto myös Tanskassa, Norjassa ja Suomessa, vaikka ala joutuu harvaanasuissa pohjoismaissa kilpailemaan erilaisten ulkoliikuntaharrastusten kanssa. Välimeren maissa, joissa liikunnan harrastaminen on keskimäärin muuta Eurooppaa vähäisempää, kuntosalilla käynnin suosiota voidaan selittää sen trendikkyydellä ja kulttuurissa korostuvalla ulkonäkökeskeisyydellä.

Kirjan ovat toimittaneet **Jeroen Scheerder** ja **Kobe Helsen** KU Leuvenistä Belgiasta sekä **Hanna Vehmas** Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisestä tiedekunnasta. Suomen osuutta koskevan artikkelin *Fitness in Finland: Department Stores of Healthy Life Styles* ovat kirjoittaneet tutkijat **Antti Laine** ja **Hanna Vehmas**.



 Fit for the Future? The Rise and Size of the Fitness Industry in Europe. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-533489#editorsandaffiliations>

Ja kuten edellä esitimme, kuntokeskusala on vastannut kasvaneeseen kysyntään monipuolisella, trenditietoisella ja useille eri kuluttajaryhmille suunnatulla tarjonnalla. Sosioekonomiselta taustaltaan heterogeenisestä harrastajajoukosta kertoo matalimman hintaluokan eli niin sanottujen halpasalien suosion nousu, mikä 2010-luvulla kiihdytti koko toimialan kasvua Suomessa. Halpasalien palveluvalikoima on useimmiten keskihintaisia ja etenkin niin sanottuja premium-saleja suppeampi, keskittyen harjoitusmahdollisuuksien tarjoamiseen kuntosalilaitteiden parissa. Halpasalien keskimääräinen kuukausihinta on viime vuosina ollut noin 30 euroa, kun se keskihintaisissa saleissa on asettunut 30–65 euron väliin ja premium-saleissa yli 65 euron. (EHFMR, 2016, 108–109; 2017, 138–139; 2018, 136–137, 174.) Lisäksi Suomessa on runsaasti julkisen sektorin omistamia kuntosaleja, jotka monipuolistavat tarjontaa entisestään.

Sytä kuntosaliharrastamisen suosiolle voidaan hakea myös nykyihmisen mahdollisuudesta sitoutua joustavasti ja löyhästi harrastamiseen. Postmodernia kuluttamista tutkinut sosiologi Zygmund Bauman (2002) kirjoitti noteesta modernista, jossa yhteiskunnan rakenteelliset tekijät eivät enää säätelisi ihmisten toimintaa yhtä tiukasti kuin strukturalistisissa näkemyksissä oletetaan. Yhtäältä kuntosalijäsenyys tarjoaa väylän yhteisöllisyyteen, joka on vähentynyt yksilöllisyyttä ja riippumattomuutta korostavassa postmodernissa yhteiskunnassa. Kun monet perinteiset instituutiot, kuten ydinperhe, uskonto tai työ ovat menettäneet merkitystään yhteisöllisyyden lähteinä, on kuntosalijäsenyyden kaltaisista vapaa-ajan harrastuksista tullut uudenlaisia kiinnittymisen kohteita ja merkityksellisyttä tuottavia elämänalueita. Toisaalta jäsenyys ei sido eikä velvoita samalla tavalla kuin ”perinteinen” urheiluseurajäsenyys, vaan perustuu vapaaehtoisuuteen, tilanetekijöihin ja viime kädessä asiakkuuteen.

Kuntosaliharrastamisen suosiota selittää lisäksi se, että harrastaminen sisätiloissa ei ole riippuvaista säätelystä tai vuodenaikojen vaihtelusta. Ja vaikka Suomi on maantieteellisesti iso maa, saleja on maassamme runsaasti ja ne jakautuvat eri alueille varsin tasaisesti.

Yksityiset suurin omistajaryhmä

Lipas-liikuntapaikkatietojärjestelmässä sisätiloissa toimivat ja kaikille avoimet¹ kuntosalit on jäsennetty kolmeen luokkaan. Palveluvalikoimaltaan monipuoliset ja ryhmäliikuntatiloja sisältävät paikat ovat *kuntokeskuksia*, kuntosalilaitteharjoittelun ympärille toimintansa rakentaneet paikat *kuntosaleja* ja perinteisemmät painonnostosalit, joissa on usein myös nyrkkeilytiloja, *voimailusaleja*. Vuoden 2021 helmikuussa kyseisiin luokkiin sisältyviä liikuntapaikkoja oli Suomessa yhteensä runsaat 2 000. Kunkin luokan määrät esitetään taulukossa 2 omistuksen mukaan jäsennettynä. (Lipas 2021.)

¹ Paikat, joihin kuka tahansa pääsee ilmaiseksi tai sisäänpääsymaksua/jäsenyyden hankintaa vastaan, ilman tarvetta muihin hankintoihin (esim. huoneen hankinta hotellista). Järjestelmään on luokiteltu kaikki liikuntatilat erikseen, vaikka ne olisivatkin osa suurempaa kokonaisuutta (esim. kuntosali uimahallissa).

Taulukko 2. Kuntokeskukset, kuntosalit ja voimailusalit Suomessa 2021 omistuksen mukaan

Tyyppi	Omistus					Yhteensä
	Yksityinen	Julkinen	Ry	Säätiö	Muu	
Kuntokeskus	509	3	2	1	2	517
Kuntosali	512	690	104	36	36	1378
Voimailusali	64	74	7	3	5	153
Yhteensä	1085	767	113	40	43	2048

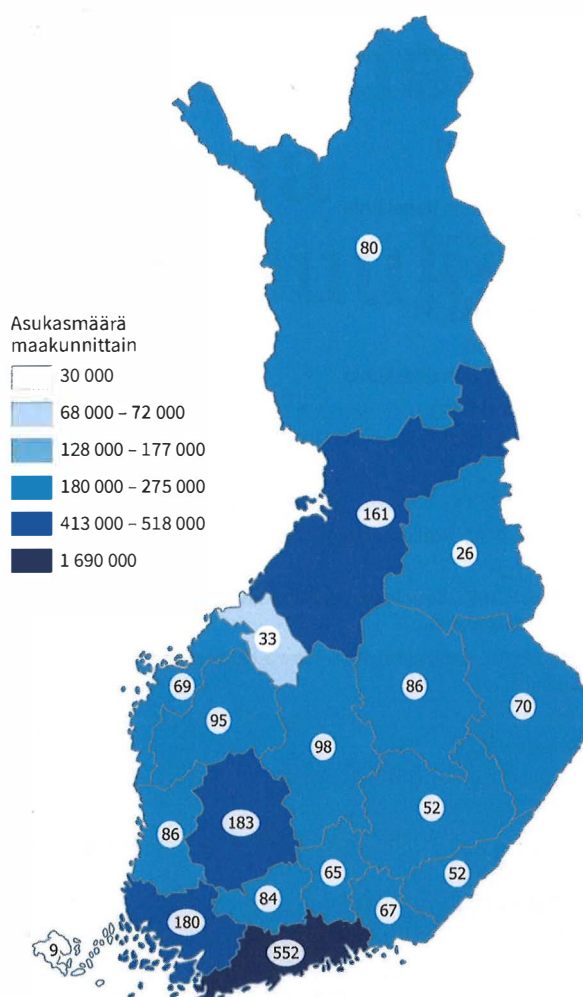
Lipas-liikuntapaikkatietojärjestelmän mukaan Suomessa oli tarkasteluajankohtana 1378 kuntosalia, 517 kuntokeskusta ja 153 voimailusalia. Näistä 53 prosenttia (n = 1085) oli yksityisessä ja 37 prosenttia (n = 767) julkisessa omistuksessa. Loput kymmenen prosenttia oli yhdistysten (n = 113), säätiöiden (n = 40) ja muiden tahojen (n = 43) omistuksessa. Muiksi tahoiksi on määritelty taulukkoon 2 myös ne paikat, joiden omistajatietoja ei ollut kirjattu järjestelmään (n = 8).

Palveluvalikoimaltaan monipuolisemmat kuntokeskukset ovat käytännössä kaikki yksityisessä omistuksessa. Kahdeksan kuntokeskusta oli tosin ilmoittanut järjestelmään itselleen muunlaisen omistuspohjan, mutta niiden yksityiskohtaisempi tarkastelu osoitti, että kyse oli lähinnä luokitusepätkäyksistä. Kuntosaleista puolet oli julkisessa, 37 prosenttia yksityisessä ja loput 13 prosenttia yhdistysten, säätiöiden sekä muiden tahojen omistuksessa. Voimailusalien omistusjakauma oli melko yhtenevä kuntosalien kanssa (julkisen 48 %, yksityinen 42 % ja yhdistys, säätiö, muu 10 %).

Kuntokeskukset, kuntosalit ja voimailusalit levittäytyvät väkilukuun suhteutettuna maahamme maantieteellisesti varsin tasaisesti. Kun verrataan maakuntien väkilukujen osuuksia koko maahan ja mainittujen liikuntapaikkojen maakuntakohtaisia osuuksia, erotus on suurin Uudellamaalla: Suomen väestöstä vajaan 31 prosenttia asuu ja erityyppisistä kuntosaleista noin 27 prosenttia sijaitsee Uudellamaalla. Etelä-Pohjanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Lapissa erotus on kuntosalien eduksi noin prosentti, kaikissa muissa maakunnissa suuntaan tai toiseen alle puoli prosenttia. Kuviossa 1 esitetään maakunnittain väkiluku (väri kartalla) sekä kuntokeskusten, kuntosalien ja voimailusalien kokonaismäärä (numero kartalla) Suomessa vuoden 2021 helmikuussa. (Lipas 2021.)

Koronapandemia kurittanut kuntokeskusalaa

Koronapandemia on rajoittanut kuntokeskusten toimintaedellytyksiä Suomessa merkittävästi. Maaliskuusta 2020 alkaen liikunta-alan yrityksille on kohdistettu erilaisia rajoitussuosituksia, joihin on lukeutunut muun muassa toiminnan väliaikainen keskeyttäminen ja ryhmäkokojen rajoittaminen. Helmikuussa 2021 voimaan tulleet tartuntatautilain muutokset ovat mahdollistaneet yksityisiin yrityksiin kohdistuvat alueelliset sulkutoimenpiteet. Ja vaikka yritykset olisivatkin pystyneet pitämään tilansa avoimena, iso osa asiakkaista on koronapandemian aikana kadonnut. Jäsenyksiä on laitettu tauolle tai lopetet-



Kuvio 1. Asukasmäärä sekä kuntokeskusten, kuntosalien ja voimailusalien kokonaismäärä Suomessa maakunnittain vuonna 2021.

Väestötiedot ja maakuntarajat: Tilastokeskus avoimet aineistot 2020
Liikuntapaikat: Lipas.fi Jyväskylän yliopisto 2/20121

tu. Tämän seurauksena yritysten liikevaihdot ovat supistuneet, maksuvaikeuksia on ilmennyt ja työntekijöitä on irtisanottu.

Pahiten pandemia on iskenyt kuntokeskusalalla toimijoihin, joille ryhmäliikunta on tärkeää. Tilannetta on pyritty helpottamaan muun muassa yritystuilla ja -lainoilla sekä konkurssilain muutoksilla, mutta yrityksiä on silti kaatunut. Valtion liikuntaneuvoston kesällä 2020 julkaiseman selvityksen perusteella koronapandemia on heikentänyt kuntosaliryhtymien toimintaedellytyksiä ja taloudellista tilannetta erittäin paljon (Valtion liikuntaneuvosto 2020, 40–51).

Alan yrittäjät ovat pyrkineet etsimään korvaavia liiketoimintamalleja esimerkiksi etäohjauksesta, nettitarjonnasta ja ulkotiloihin siirretyistä tunneista. Tulevaisuus näyttää, miten kauaskantoiset vaikutukset pandemia kuntokeskusalaa jättää. Pitkään jatkunut kasvu on ymmärrettävästi tyrehtynyt ja lisää konkurssseja lienee edessä, mutta oletettavaa myös on, että ihmiset palaavat saleille ja ryhmäliikuntatunneille, kun pandemia-aika on ohi.

Kaipuu yhteisöllisen treenaamiseen pariin tuskin on sosiaalisten kontaktien välttelyn aikana kadonnut – pikemminkin päinvastoin.

ANTTI LAINE, LitT

yliopistotutkija
liikuntatieteellinen tiedekunta
Jyväskylän yliopisto
antti.laine@jyu.fi

HANNA VEHMAS, FT

yliopistonlehtori
liikuntatieteellinen tiedekunta
Jyväskylän yliopisto
hanna.m.laine@jyu.fi

LÄHTEET

Bauman, Z. 2002. Notkea moderni [Liquid modernity]. Tampere: Vastapaino.

Bourdieu, P. 1985. Sosiologian kysymyksiä [Questions de sociologie]. Tampere: Vastapaino.

EHFMR 2016. European Health & Fitness Market Report 2016. Deloitte & EuropeActive.

EHFMR 2017. European Health & Fitness Market Report 2017. Deloitte & EuropeActive.

EHFMR 2018. European Health & Fitness Market Report 2018. Deloitte & EuropeActive.

EHFMR 2019. European Health & Fitness Market Report 2019. Deloitte & EuropeActive.

Euroopan komissio 2014. Sport and physical activity (Special Eurobarometer 412). Brussels: Directorate-General for Education & Culture.

Euroopan komissio 2018. Sport and physical activity (Special Eurobarometer 472). Brussels: Directorate-General for Education, Youth, Sport & Culture.

IHRSA 2008. 2008 IHRSA Global report. The state of the health club industry. Boston, MA: International Health, Racquet & Sportsclub Association.

IHRSA 2018. 2018 IHRSA Global report. The state of the health club industry. Boston, MA: International Health, Racquet & Sportsclub Association.

Laine, A. & Vehmas, H. 2017. Development, current situation and future prospects of the private sport sector in Europe. In: A. Laine & H. Vehmas (Eds.). The private sport sector in Europe. A cross-national comparative perspective (Sports Economics, Management & Policy 14). Cham: Springer International Publishing, 343–354.

Lipas 2021. Lipas.fi – Suomen liikuntapaikat, ulkoilureitit ja virkistysalueet. Viitattu 3.2.2021: <https://www.lipas.fi/tilastot>

Scheerder, J., Breedveld, K. & Borgers, J. (Eds.) 2015. Running across Europe. The rise and size of one of the largest sport markets. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Thompson, W. R. 2018. Worldwide survey of fitness trends for 2019. ACSM's Health & Fitness Journal 22 (6), 10–17.

Tilastokeskus 2013. Yritysrekisterin vuositilasto. Yritykset toimialoittain 2007–2012. Viitattu 9.2.2021: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin_Passiivi/StatFin_Passiivi_zzz_syr_010_yr_to108/

Tilastokeskus 2020a. Yritysten rakenne ja tilinpäätöstilasto. Yritykset toimialoittain 2013–2019. Viitattu 9.2.2021: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_yri_yrti_oik/statfin_yrti_pxt_11qc.px/

Tilastokeskus 2020b. Väestörakenne. Tunnuslukuja väestöstä alueittain, 1990–2019. Viitattu 9.2.2021: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ra.px/

Valtion liikuntaneuvosto 2020. Koronapandemian akuutit vaikutukset liikuntatoimialaan. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2020:1. Viitattu 1.3.2021: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2020/06/Koronapandemian-akuutit-vaikutukset-liikuntatoimialaan-VLN-2020.pdf>



#LTP21
Liikunta-
tieteen
päivät
8.–9.9.2021
Teemana vastuullinen
tulevaisuus

Katso ohjelma: www.lts.fi/tapahtumat